



Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (tizedik tanács)

2013. november 14.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — EUMSZ 49. cikk — Letelepedés szabadsága — EUMSZ 56. cikk — Szolgáltatásnyújtás szabadsága — Az egyenlőség elve és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve — Átláthatósági kötelezettség — Hatály — Valamely tagállam közjogi jogalanyai és e tagállam valamely vállalkozása között létrejött megállapodás — Televíziós szolgáltatások nyújtására irányuló tevékenységük és, meghatározott időre, kábelhálózatuk kizárólagos használati jogának e jogalanyok által az említett tagállam egyik vállalkozására történő átruházása — Ugyanezen tagállam valamely gazdasági szereplőjének azon lehetősége, hogy e tagállam bíróságai előtt az EUMSZ 49. cikkre és az EUMSZ 56. cikkre hivatkozzon — Közbeszerzési eljárás hiánya — Igazolás — Valamely korábbi megállapodás fennállása — Az e megállapodás értelmezésére vonatkozó jogvita lezárására irányuló ügylet — Az átruházott tevékenység értékcsökkenésének kockázata”

A C-221/12. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Raad van State van België (Belgium) a Bírósághoz 2012. május 11-én érkezett, 2012. május 2-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Belgacom NV**

és

az **Interkommunale voor Teledistributie van het Gewest Antwerpen (Integan)**,

az **Inter-Media**,

a **West-Vlaamse Energie- en Teledistributiemaatschappij (WVEM)**,

a **Provinciale Brabantse Energiemaatschappij CVBA (PBE)**

között,

a **Telenet NV**,

a **Telenet Vlaanderen NV**,

a **Telenet Group Holding NV** részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (tizedik tanács),

tagjai: A. Rosas, a tizedik tanács elnökeként eljáró bíró, D. Šváby (előadó) és C. Vajda bírák,

* Az eljárás nyelve: holland.

főtanácsnok: Y. Bot,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Belgacom NV képviseletében B. Schutyser advocaat,
- az Interkommunale voor Teledistributie van het Gewest Antwerpen (Integan), az Inter-Media, a West-Vlaamse Energie- en Teledistributiemaatschappij (WVEM) és a Provinciale Brabantse Energiemaatschappij CVBA (PBE) képviseletében D. D’Hooghe és P. Wytinck advocaten,
- a Telenet NV, a Telenet Vlaanderen NV és a Telenet Group Holding NV képviseletében T. De Meese advocaat,
- a belga kormány képviseletében J.-C. Halleux és C. Pochet, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: S. Depré ügyvéd,
- az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: C. Colelli avvocato dello Stato,
- az Európai Bizottság képviseletében T. van Rijn, I. Rogalski és A. Tokár, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványára kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 49. cikk és az EUMSZ 56. cikk értelmezésére irányul.
- 2 E kérelmet a Belgacom NV (a továbbiakban: Belgacom) és négy interkommunális egyesület, az Interkommunale voor Teledistributie van het Gewest Antwerpen (Integan), az Inter-Media, a West-Vlaamse Energie- en Teledistributiemaatschappij (WVEM) és a Provinciale Brabantse Energiemaatschappij CVBA (PBE) (a továbbiakban együtt: interkommunális társaságok) között azon különböző határozatok tárgyában folyó jogvitában terjesztették elő, amelyekkel az utóbbiak közbeszerzési eljárás mellőzésével jóváhagyták azon megállapodások megkötését, amelyekben a Telenet NV számára (a továbbiakban: Telenet) koncesszióba adják televíziós szolgáltatási tevékenységüket és az ügyfelek által megkötött előfizetői szerződéseket, valamint meghatározott időtartamra kábelhálózataik járulékos jogait, továbbá átruházzák e hálózatok örökhaszonbérleti jogát.

Jogi háttér

- 3 Az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 134., 114. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 7. kötet, 132. o.) 1. cikke a következő meghatározásokat tartalmazza:

„[...]

2. a) »Közbeszerzési szerződés«: egy vagy több gazdasági szereplő és egy vagy több ajánlatkérő szerv által írásban megkötött visszterhes szerződés, amelynek tárgya az ezen irányelv szerinti építési beruházás kivitelezése, vagy áru szállítása, vagy szolgáltatás nyújtása.

[...]

- d) »Szolgáltatásra irányuló közbeszerzési szerződés«: olyan, az építési beruházásra és az árubeszerzésre irányuló közbeszerzési szerződéstől eltérő közbeszerzési szerződés, amelynek tárgya a II. mellékletben említett szolgáltatások nyújtása.

[...]

4. A »szolgáltatási koncesszió« az irányelv szövege szerint a szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződéssel azonos típusú szerződés, kivéve azt a jellemzőjét, hogy a szolgáltatás ellenszolgáltatása vagy kizárólag a szolgáltatás hasznosításának joga, vagy e jog pénzübeli ellenszolgáltatással együtt.

[...]”

- 4 A 2004/18 irányelv 17. cikke értelmében ez az irányelv nem alkalmazható a szolgáltatási koncesszióra.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 5 Az interkommunális társaságok kizárólag közjogi tagokkal rendelkeznek. Kezdetben műsorelosztó szolgáltatást nyújtottak saját kábelhálózatukon.
- 6 1996-ban egy közjogi szövetkezeti társaság, az Interkabel közvetítésével 1,51%-os részesedést szereztek a Telenet tőkéjében, ez utóbbi társaság alapítása során, kábelhálózatuk 50 évre szóló részleges használata jogának apportja ellenében. E használati jogok e hálózatoknak az úgynevezett „végpontok közötti távközlési szolgáltatások” nyújtása tekintetében történő használata kizárólagos jogát, az úgynevezett „multimédia” szolgáltatások nyújtásának nem kizárólagos jogát foglalták magukban, az interkommunális társaságok pedig fenntartották maguknak a jogot hálózatuk kizárólagos használatára a műsorszolgáltatás nyújtása tekintetében.
- 7 Az apportra vonatkozó megállapodás a Telenet számára az interkommunális társaságok kábelhálózatai feletti tulajdonjogok értékesítésének esetére elővásárlási jogot biztosított, e hálózatok használati jogainak a „multimédia szolgáltatások” tekintetében harmadik személyre történő átruházása esetén pedig elsőbbségi jogot.
- 8 Ezt követően az interkommunális társaságok létrehozták az IN-DI gazdasági egyesülést a célból, hogy kábelhálózataikon elsősorban interaktív digitális szolgáltatásokat kínáljanak.

- 9 A Telenet egy, az ügy érdemére vonatkozó keresetet és egy ideiglenes intézkedés iránti kérelmet nyújtott be, amelyek arra irányultak, hogy megtiltsák e tevékenység gyakorlását azon indokból, hogy ez „végpontok közötti távközlési szolgáltatások” közé tartozik az apporra vonatkozó 1996. évi megállapodás értelmében. Az ideiglenes intézkedésről határozó bíróság az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott határozatával helyt adott a benyújtott kérelemnek. Végzését fellebbezéssel megtámadták.
- 10 Ezzel egyidőben tárgyalások kezdődtek az érintett felek között a célból, hogy egyezsége jussanak. E tárgyalások egy elvi megállapodáshoz vezettek, amelyet az interkommunális társaságok hatáskörrel rendelkező szervei 2007 decemberében hozott határozataikkal jóváhagytak.
- 11 E megállapodás szerint elsősorban 38 éves kizárólagos használati jogot biztosítanak haszonbérlet útján a Telenet számára az interkommunális társaságok kábelhálózataira – amely időszak megfelel az eredetileg az apporra vonatkozó 1996. évi megállapodásban az e hálózatok tekintetében biztosított használati jog maradványidőszakának – különösen a költségeket és az amortizációt, valamint a befektetett tőkét, továbbá e hálózatok üzemeltetése, karbantartása, bővítése és fejlesztése költségeit magában foglaló különféle ellenértékek megfizetése fejében. Ily módon e vállalkozás e hálózatok használatának kizárólagos jogával rendelkezett a telefonszolgáltatás, az internethez való hozzáférés, valamint az analóg, digitális és interaktív televíziós szolgáltatások nyújtása tekintetében. Így e társaság az említett hálózatok által lefedett területeken már képes az aktuális kereskedelmi standardoknak megfelelő, úgynevezett „triple play” kínálatot biztosítani, amely megfelel e szolgáltatások kombinált nyújtásának. Az említett megállapodás ezenfelül különösen az interkommunális társaságok televíziós szolgáltatásnyújtói tevékenységeinek, valamint az e szolgáltatásokra vonatkozó előfizetéseknek a Telenetre történő átruházását írta elő. Az ellenértékek összességét 350 millió euróra értékelték..
- 12 Az említett elvi megállapodás egy végleges megállapodás (a továbbiakban: vitatott megállapodás) megkötéséhez vezetett. A Telenet által fizetendő ellenérték összességét 425 millió euróra emelték, azaz 5 millió euróval nagyobb összegre, mint amely eredetileg a Belgacom által az interkommunális társaságok analóg és digitális televíziós jelek elosztására vonatkozó tevékenységei és az e szolgáltatásokra vonatkozó előfizetői szerződések, valamint a televíziós műsorelosztó szolgáltatásoknak az interkommunális társaságok hálózatain történő nyújtása nem kizárólagos jogai megszerzése céljából bemutatott „ajánlati kötöttségtől mentesnek” minősített javaslatban szerepelt. Ez utóbbi megállapodás az interkommunális társaságok 2008 júniusa folyamán elfogadott új határozatait követően vált véglegessé.
- 13 E határozatokat, amint az a jelen ítélet 10. pontjában említésre került, a Belgacom megtámadta a Raad van State van België (belga államtanács) előtt.
- 14 E társaság előzetesen az interkommunális társaságokhoz fordult az elvi megállapodást illetően, és kinyilvánította érdeklődését bizonyos olyan jogok megszerzését illetően, amelyek átruházását e megállapodás előírta. Az interkommunális társaságok azt a választ adták, hogy a Belgacom nem minősülhet potenciális tárgyalópartnernek, tekintettel az apporra vonatkozó 1996. évi megállapodásban szereplő korlátozások, valamint azon tény okán, hogy az érintett jogoknak a Belgacomra történő átruházása monopolhelyzetet biztosítana számára, mivel a Belgacom már komplett televíziós szolgáltatásokat nyújt saját hálózatán az interkommunális társaságok kábelhálózatai által lefedett területen. A Belgacom ezzel szemben azt válaszolta, hogy ez utóbbi hálózatokat megosztottan is lehetne használni, ami lehetővé tenné a tényleges verseny fenntartását. Ezt követően, de még a vitatott megállapodás megkötése előtt, a Belgacom megtette a jelen ítélet 12. pontjában említett ajánlatot.
- 15 Az alapeljárás keretében a Belgacom a keresetét elsősorban az EK 43. cikkre és az EK 49. cikkre alapozza, amelyek jelenleg az EUMSZ 49. cikknek, illetve az EUMSZ 56. cikknek felelnek meg. Azt állítja, hogy az egyenlő bánásmód elve és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve, valamint az

arányosság elve a vitatott megállapodás minősítésétől függetlenül irányadó, és nem áll fenn egyetlen olyan közérdeken alapuló nyomós indok sem, amely igazolhatja, hogy a vitatott megállapodás megkötését megelőzően az ügyletet nem versenyeztették.

- 16 Ezzel szemben az interkommunális társaságok arra hivatkoznak, hogy az egyenlőség elvének alkalmazása nem zárja ki, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló szerződést az ügylet előzetes versenyeztetése nélkül köthessék meg, amennyiben az ezt kezdeményező hatóságnak pontos indokai vannak a tekintetben, hogy miért tesz így, amely indokoknak anélkül, hogy szükségszerűen a közérdekhez kapcsolódnának, ténybelileg valósnak és jogilag elfogadhatóknak kell lenniük, ami megfelel az „objektív körülmények” fogalmának a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében. A jelen ügyben is ez a helyzet egyfelől azon elsőbbségi és elővásárlási jogok tekintetében, amelyekkel a Telenet rendelkezik az apporra vonatkozó 1996. évi megállapodás értelmében, amely jogokat kizárólagos jogoknak kell minősíteni, amely megvalósíthatatlanná teszi az ügylet versenyeztetését, másfelől pedig az interkommunális társaságok és a Telenet között fennálló, ezen, az apporra vonatkozó megállapodás körüli jogvita tekintetében, figyelemmel az eljárások várható hosszúságára, és a súlyos szankciók veszélyére, amelynek az interkommunális társaságok ki lennének téve, ha jogerős határozat állapítaná meg, hogy megsértették ezt a megállapodást.
- 17 A kérdést előterjesztő bíróság kiemeli, hogy az alapeljárás valamennyi fele egyetért abban, hogy a vitatott megállapodás nem tartozik a közbeszerzési szerződésekre vonatkozó egyik irányelv hatálya alá sem. E bíróság szerint a megállapodás minősítésétől függetlenül, az interkommunális társaságoknak a jogvita tárgyát alkotó határozatai valamely gazdasági tevékenység végzésének szabályozására irányuló állami intézkedések keretébe illeszkednek, és a hatóságot az e területen megillető mérlegelési jogkört korlátozza az egyenlőség elve és az átláthatósági kötelezettség. Egyébiránt e bíróság úgy véli, hogy az érintett ügylet jelentőségére tekintettel valószínű, hogy közbeszerzési eljárás esetén külföldön letelepedett vállalkozások is érdeklődést mutattak volna.
- 18 E bíróság megállapítja, hogy a vitatott megállapodás megkötését az interkommunális társaságok és a Telenet között az apporra vonatkozó 1996. évi megállapodás hatályáról folyó vita lezárásának szándéka motiválta, és e vita kizárólag abból a technológiai fejlődésből eredt, amelyet a szerződő felek nem láthattak előre e megállapodás megkötésének időpontjában. Konkrétan, az interkommunális társaságok kábelhálózatainak olyan felosztása, mint amely az említett megállapodásban szerepelt, a felek egyike számára sem tette lehetővé, hogy komplett televíziós szolgáltatásokat kínáljanak, mivel az interaktív televíziós szolgáltatások a Telenet kizárólagos jogába tartoznak, míg az interkommunális társaságoknak volt joga a televíziós műsorelosztó tevékenység folytatásához.
- 19 Mindazonáltal az említett bíróság azt is megállapítja, hogy a vitatott megállapodás túlmegy az említett vita lezárásához szükséges mértéken, mivel radikálisan megváltoztatja az interkommunális társaságok kábelhálózata használati jogainak az apporra vonatkozó 1996. évi megállapodásban rögzített felosztását azzal, hogy olyan jogokat biztosít a Telenetnek, amelyekkel az eredetileg nem rendelkezett, és amelyek nem alkották a vita tárgyát. E megállapodásnak köszönhetően, 425 millió euró ellenérték megfizetésével a Telenet már e hálózatok kizárólagos globális használatának jogával rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, hogy az e hálózatok által lefedett területen – amely tevékenységi területének mintegy harmadát teszi ki – komplett televíziós szolgáltatásokat kínáljon, tehát az aktuális kereskedelmi standardoknak megfelelő „triple pay”-t, ugyanazon a módon, ahogyan azt tevékenységi területének fennmaradó kétharmad részén már tette.
- 20 A kérdést előterjesztő bíróság ezenfelül úgy ítéli meg, hogy az apport átruházására vonatkozó 1996. évi megállapodás önmagában nem minősíthető a vitatott megállapodás megkötése igazolásának. Egyfelől ugyanis létre lehetett volna hozni a kábelhálózat megosztott használatának rendszerét. Másfelől azok az elsőbbségi és elővásárlási jogok, amelyekkel a Telenet rendelkezik e megállapodás értelmében, nem olyan jogok, amelyek megakadályozhatnák azt, hogy több pályázót azonos módon kezeljenek, tehát, hogy ajánlataikat valódi összehasonlítható vizsgálatnak vessék alá.

- 21 E bíróság szerint ugyanakkor felmerül a kérdés, hogy azok az általános körülmények, amelyeket az apporra vonatkozó 1996. évi megállapodáson túl a technológiai fejlődés okán az e megállapodás hatályára vonatkozóan később kialakult vita, valamint az e vita keretében hozott bírósági határozat jellemez, nem igazolhatják-e azt, hogy nem hirdettek meg közbeszerzési eljárást. Ugyanis, egyfelől, azon jogok harmadik személyre ruházása, amelyeket az említett megállapodásban a Telenetre kellett volna ruházni, mindenképpen új jogvitákhoz vezetett volna, és növelte volna a jogbizonytalanságot. Másfelől, a Telenettel kialakult vita megoldásának elmaradása azzal a következménnyel járt volna, hogy az interkommunális társaságok hosszú időn keresztül nem lettek volna képesek komplett televíziós szolgáltatásokat nyújtani, ami nemcsak jelentős gazdasági kárt okozott volna, mivel a Belgacom elfoglalhatta volna a piacot, hanem a fogyasztókra is hatással lehetett volna.
- 22 Ebben az összefüggésben az említett bíróság felvázolja annak lehetőségét, hogy a vitatott megállapodás, amelyben a Telenet és az interkommunális szövetség között kialakult vitát lezáró egyezség testet ölt, inkább az apporra vonatkozó 1996. évi megállapodás jogszerű kiegészítőjének minősülhet, mintsem egy olyan önálló megállapodásnak, amely kizárólag az EUMSZ 49. cikk és az EUMSZ 56. cikk tiszteletben tartásával köthető meg.
- 23 A kérdést előterjesztő bíróság végül kiemeli, hogy a C-231/03. sz. Coname-ügyben 2005. július 21-én hozott ítélete (EBHT 2005., I-7287. o.) 19. pontjában a Bíróság rámutatott annak lehetőségére, hogy a szolgáltatások koncessziójának közvetlen odaítéléséből eredő, az állampolgárságon alapuló hátrányos megkülönböztetésnek minősülő eltérő bánásmód „objektív körülményekkel” igazolható. A kérdést előterjesztő bíróságnak mindazonáltal kétségei vannak e fogalomnak a „közérdeken alapuló nyomós indok” fogalma terjedelmének tekintetében vett terjedelme vonatkozásában.
- 24 Ilyen körülmények között a Raad van State van België felfüggesztette az eljárását, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:
- „1) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 49. és 56. cikket, hogy egy Belgiumban letelepedett vállalkozás egy belga bíróság előtt a közbeszerzési eljárásokra vonatkozó irányelvek egyikének hatálya alá sem tartozó olyan megállapodással összefüggésben, amelynek útján egy belga hatóság anélkül ruház át jogokat egy másik belga vállalkozásra, hogy azt megelőzően közbeszerzési eljárást folytatott volna le, hivatkozhat az uniós jog általános szabályaira, különösen a fent említett cikkekből levezetett átláthatósági kötelezettségre?
- 2) A közjogi személyek számára kivételesen és az EUMSZ 49. és 56. cikkben rögzített egyenlő bánásmód elvétől és az állampolgárságon alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmától, valamint az ebből következő átláthatósági kötelezettségtől eltérve a közbeszerzési eljárás lefolytatásának mellőzésére és a szerződés közvetlen odaítélésére lehetőséget biztosító közérdeken alapuló kényszerítő indoknak vagy legalábbis objektív igazoló oknak tekinthető-e az arra irányuló törekvés, hogy egy fennálló, önmagában nem vitatott és rendkívül különleges, egy közjogi jogi személy és egy magánjogi, az [e közjogi jogi személy] által nem ellenőrzött vállalkozás között létrejött szerződéses keret megsértését elkerüljék, vagy egy ügyletnek vagy egyezségnek az előbb említett szerződéses keretről folytatott értelmezési vita rendezésének céljával való megkötése, minek körében az említett egyezség azokból a jogokból indul ki, amelyeket a felek javára egy ideiglenes intézkedés tárgyában hozott ideiglenes bírósági határozat elismert, és minek körében az [említett jogi személy] tevékenysége ilyen egyezség hiányában komoly kárt szenvedhet, és értékében csökkenhet, és a fogyasztók mindeközben ki vannak zárva bizonyos szolgáltatásokból?
- 3) A második kérdésre adandó igenlő válasz esetén: a felmerült vita rendezéséhez feltétlenül szükséges mértékre kell-e korlátozódnia az előzőekben említett ügyletnek vagy az előzőekben említett egyezségnek ahhoz, hogy a fent említett uniós jogi alapvető szabadságokat ne korlátozzák jobban a kitűzött cél eléréséhez szükséges mértéknél, vagy a felek a jövőbeli – a vitával ésszerű és

logikus összefüggésben álló – véleménykülönbségekre tekintettel e mértéken túllépő egyezséget is köthetnek, amely egyúttal biztosítja a fogyasztók érdekeit is, és amely az érintett átruházott tevékenység értékének maximálását is magában foglalja?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdéstről

- 25 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy az EUMSZ 49. cikket és az EUMSZ 56. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy valamely tagállam gazdasági szereplője e tagállam bírósága előtt hivatkozhat az e cikkekből eredő átláthatósági kötelezettségnek egy olyan megállapodás megkötése esetén való megszegésére, amelyben az említett tagállam egy vagy több közjogi jogalanya ellenérték fejében ugyanezen tagállam egy gazdasági szereplőjére ruházza át, többek között, a televíziós műsorelosztás kábelhálózatai üzemeltetésének kizárólagos jogát, televíziós szolgáltatások nyújtására irányuló tevékenységét, valamint az e tevékenységhez kapcsolódó előfizetői szerződéseket.
- 26 Meg kell állapítani, hogy a felek által meghatározott gyakorlati szabályoktól és minősítésektől függetlenül a vitatott megállapodáshoz hasonló megállapodást, amennyiben az az interkommunális társaságok televíziós szolgáltatások nyújtására irányuló tevékenységét átruházza a Telenetre, és elsősorban e tevékenység gyakorlása céljából ez előbbieik kábelhálózatai üzemeltetésének kizárólagos jogát biztosítja számára, a 2004/18 irányelv 1. cikke (4) bekezdése szerinti szolgáltatási koncesszióként kell elemezni.
- 27 Egyfelől ugyanis, mivel a koncesszió jogosultját az átruházott tevékenység gyakorlására kötelezi, az ilyen megállapodás a 2004/18 irányelv II. mellékletében szereplő szolgáltatások nyújtására vonatkozó közbeszerzési szerződésnek minősül, kivéve a díjazás módját, mivel a televíziós szolgáltatások nyújtásának ellenszolgáltatása az érintett tevékenység gyakorlásának joga, az említett 1. cikk (4) bekezdésében foglalt meghatározásnak megfelelően. Másfelől az a feltétel, hogy az e tevékenység gyakorlásához kapcsolódó kockázatot a koncesszió jogosultjára kell átruházni (lásd ebben az értelemben többek között a C-300/07. sz. Hans & Christophorus Oymanns ügyben 2009. június 11-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-4779. o.] 72. pontját, valamint a C-274/09. sz. Krankentransport Stadler ügyben 2011. március 10-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-1335. o.] 26. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot), szintén teljesül e megállapodás keretében.
- 28 Márpedig annak ellenére, hogy a szolgáltatási koncesszió nem tartozik a 2004/18 irányelv hatálya alá ezen irányelv 17. cikkének értelmében, az ilyen koncessziót odaítélő hatóságok kötelesek tiszteletben tartani az EUM-Szerződés alapvető szabályait, az állampolgárság alapján történő hátrányos megkülönböztetés tilalmát és az egyenlő bánásmód elvét, valamint az ezekből eredő átláthatósági kötelezettséget, amennyiben e koncesszió egyértelmű határokon átnyúló érdeket képvisel (lásd ebben az értelemben többek között a C-347/06. sz. ASM Brescia ügyben 2008. július 17-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-5641. o.] 58. és 59. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 29 Az egyértelmű határokon átnyúló érdek fennállását illetően, az többek között a megkötni tervezett megállapodás gazdasági jelentőségéből, valamint teljesítésének helyéből (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott ASM Brescia ügyben hozott ítélet 62. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot), illetve a műszaki jellemzőkből következhet (lásd analógia útján a C-147/06. és C-148/06. sz., SECAP és Santorso egyesített ügyekben 2008. május 15-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-3565. o.] 24. pontját).

- 30 A kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy e tekintetben valamennyi releváns körülményt részletesen megvizsgálja (lásd ebben az értelemben a C-376/08. sz., Serrantoni és Consorzio stabile edili ügyben 2009. december 23-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-12169. o.] 25. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot), ami a jelen ügyben láthatóan már megtörtént, mivel e bíróság megállapította, hogy az érintett ügylet jelentőségére tekintettel valószínű, hogy közbeszerzési eljárás esetén külföldön letelepedett vállalkozások is érdeklődést mutattak volna.
- 31 Meg kell továbbá állapítani, hogy az egyértelmű határokon átnyúló érdek anélkül is fennáll, hogy valamely gazdasági szereplő ténylegesen érdeklődést mutatott volna. Ez különösen akkor van így, ha – akárcsak az alapügyben – a jogvita az átláthatóság hiányára vonatkozik, amely a vitatott megállapodást jellemezte. Az ilyen esetben ugyanis a más tagállamokban letelepedett gazdasági szereplőknek nincs valós lehetősége arra, hogy kinyilvánítsák e koncesszió iránti érdeklődésüket (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Coname-ügyben hozott ítélet 18. pontját, valamint a C-458/03. sz. Parking Brixen ügyben 2005. október 13-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-8585. o.] 55. pontját).
- 32 Ezenfelül, ha megállapításra kerül az egyértelmű határokon átnyúló, egy adott szolgáltatási koncesszió odaítélése iránti érdek fennállása, a koncessziós szerződést kötő hatóságokat terhelő átláthatósági kötelezettség valamennyi potenciális ajánlattevő vonatkozásában fennáll (lásd ebben az értelemben a C-91/08. sz. Wall-ügyben 2010. április 13-án hozott ítélet [EBHT 2010., I-2815. o.] 36. pontját), függetlenül attól, hogy ugyanazon tagállamban telepedtek-e le, mint e hatóság.
- 33 Mindazonáltal meg kell állapítani, hogy az uniós jog ugyanazon követelményeket írná elő a koncessziót odaítélő hatósággal szemben akkor is, ha az alapügyben szóban forgó megállapodás nem kötelezné a koncesszió jogosultját az átruházott tevékenység gyakorlására, ily módon e megállapodás valamely gazdasági tevékenység megkezdésének engedélyezését tartalmazná. Az ilyen engedély ugyanis nem különbözik egy szolgáltatási koncessziótól a Szerződés alapvető szabályai és az ezekből eredő elvek tiszteletben tartásának kötelezettségét illetően, amennyiben e tevékenység gyakorlása olyan jellegű, hogy a más tagállamokban letelepedett gazdasági szereplők potenciális érdeklődését is felkeltheti (lásd ebben az értelemben a C-203/08. sz. Sporting Exchange ügyben 2010. június 3-án hozott ítélet [EBHT 2010., I-4695. o.] 46. és 47. pontját, valamint a C-64/08. sz. Engelmann-ügyben 2010. szeptember 9-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-8219. o. 51–53. pontját).
- 34 A fenti megfontolások összességére figyelemmel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 49. cikket és az EUMSZ 56. cikket úgy kell értelmezni, hogy valamely tagállam gazdasági szereplője e tagállam bírósága előtt hivatkozhat az e cikkekből eredő átláthatósági kötelezettségnek egy olyan megállapodás megkötése esetén való megszegésére, amelyben az említett tagállam egy vagy több közjogi jogalanya ellenérték fejében ugyanezen tagállam egy gazdasági szereplőjének ítelt oda egy egyértelmű határokon átnyúló érdeket képviselő szolgáltatási koncessziót, illetve valamely gazdasági szereplőre ruhazza át egy ilyen érdeket képviselő gazdasági tevékenység gyakorlásának kizárólagos jogát.

A második kérdésről

- 35 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 49. cikket és az EUMSZ 56. cikket, hogy az alapügyben szereplő körülményeket olyan, közérdeken alapuló nyomós indokoknak vagy objektív körülményeknek lehet minősíteni, amelyek igazolhatják, hogy valamely közjogi jogalanyok a tulajdonukban lévő kábelhálózatokon általuk gyakorolt, televíziós szolgáltatások nyújtására irányuló tevékenységre vonatkozó szolgáltatási koncessziót közvetlenül valamely gazdasági szereplőnek ítélnek oda, eltérve az egyenlőségnek és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának az említett cikkekben rögzített elveitől.

- 36 Az említett körülmények bizonyos jogok tiszteletben tartására irányuló szándékot jelentenek, amely jogokat az érintett jogalanyok egy korábbi megállapodásban e gazdasági szereplőre ruháztak e kábelhálózatok használatára vonatkozóan, valamint az a célból létrehozandó egyezségekre irányuló szándékot, hogy véget lehessen vetni az e jogok terjedelmére vonatkozó jogvitának, egy ideiglenes bírósági határozatra figyelemmel, elkerülve a televíziós szolgáltatások nyújtására irányuló, az e jogalanyok által az említett hálózatokon keresztül gyakorolt, hivatkozott tevékenység értékcsökkenését, és lehetővé téve, hogy komplett kereskedelmi ajánlatot lehessen tenni e szolgáltatások előfizetőinek.
- 37 Emlékeztetni kell arra, hogy amennyiben az ilyen koncessziós szerződés bizonyosan határon átnyúló érdeket is képvisel, e szerződésnek az ajánlatkérő tagállamában székhellyel rendelkező vállalkozásnak az átláthatóság elvének figyelmen kívül hagyásával történő odaítélése a másik tagállamban székhellyel rendelkező, esetlegesen érdekelt vállalkozásokkal szembeni hátrányos, eltérő bánásmódnak minősül. Mindezen vállalkozások kizárásával ezen eltérő bánásmód elsősorban ez utóbbiakat hozza hátrányos helyzetbe, és következésképpen az állampolgárságon alapuló közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül, amelyet főszabály szerint tilt az EUMSZ 49. cikk és az EUMSZ 56. cikk (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott ASM Brescia ügyben hozott ítélet 59. és 60. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 38 Kivételképpen az ilyen intézkedés elfogadható lehet az EUMSZ 52. cikkben megállapított valamely okból, vagy igazolható a Bíróság ítélkezési gyakorlatával összhangban, közérdeken alapuló nyomós okkal (lásd analógia útján a fent hivatkozott Engelmann-ügyben hozott ítélet 51. és 57. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, továbbá a C-357/10–C-359/10. sz., *Duomo Gpa és társai* egyesített ügyekben 2012. május 10-én hozott ítélet 39. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Ezen utóbbi vonatkozásban a fent hivatkozott Engelmann-ügyben hozott ítélet 51. és 57. pontjának együttes olvasatából az következik, hogy nem kell különbséget tenni az objektív körülmények és a közérdeken alapuló nyomós okok között. Az ilyen körülményeket ugyanis végső soron közérdeken alapuló nyomós okoknak kell minősíteni.
- 39 Márpedig, a jelen, előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésben említett okokat – külön-külön vagy együttesen tekintve – nem lehet közérdeken alapuló nyomós okoknak minősíteni.
- 40 Azt ugyan el kell ismerni, hogy a jogbiztonság elve, amely az uniós jog egyik általános elve, igazolhatja, hogy egy megállapodás joghatásait tiszteletben kell tartani, beleértve ebbe – abban a mértékben, amennyiben ezen elv megköveteli – azon megállapodás esetét is, amelyet azelőtt kötöttek, hogy a Bíróság megállapította volna az elsődleges jog hatásait az ilyen jellegű megállapodások tekintetében, és amely utólag e hatásokkal ellentétesnek bizonyult (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott ASM Brescia ügyben hozott ítélet 69. és 70. pontját). Mindazonáltal az említett elvre nem lehet hivatkozni annak érdekében, hogy valamely megállapodásnak az egyenlő bánásmód és a hátrányos megkülönböztetés elvével, valamint az ebből eredő átláthatósági kötelezettséggel ellentétes kiterjesztést lehessen adni. E tekintetben közömbös, hogy e kiterjesztés olyan ésszerű megoldásnak minősülhet, amely alkalmas az érintett felek közötti, az akaratuktól teljesen független okok miatt az őket kötő megállapodás hatályát illetően létrejött jogvita lezárására.
- 41 Egyébiránt egy közjogi jogalany által gyakorolt gazdasági tevékenységnek a műszaki-kereskedelmi környezet fejlődése tekintetében nem megfelelőnek bizonyuló szerződéses keret okán történő értékcsökkenése kockázatát illetően az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a gazdasági jellegű indokok nem fogadhatók el olyan közérdeken alapuló nyomós okokként, amelyek igazolhatnák a Szerződés által biztosított valamely alapvető szabadság korlátozását (lásd a C-72/10. és C-77/10. sz., *Costa és Cifone* ügyben 2012. február 16-án hozott ítélet 59. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 42 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az a körülmény, hogy a vitatott megállapodás megkötése a fogyasztók érdekéhez kapcsolódott, akik ennek hiányában nem juthattak hozzá az interaktív televíziózáshoz, azaz egy kereskedelmileg vonzó, szolgáltatásokból álló kombinált ajánlathoz, valójában

nem különíthető el az említett tevékenység értékcsökkenésére vonatkozó indoktól, hanem, éppen ellenkezőleg, szorosan kapcsolódik ahhoz. E körülmény ugyanis nem az interkommunális társaságok kábelhálózatai által lefedett területen jelen lévő fogyasztók összességét érinti, hanem kizárólag azokat, akik az előbbiek által azon tevékenység keretében nyújtott televíziós szolgáltatásokra fizettek elő, amelynek a Telenetre történő átruházása az alapügy tárgyát alkotja, és az, hogy az interkommunális társaságok képtelenek voltak bizonyos szolgáltatásokat kínálni ezen előfizetők számára kábelhálózatuk használati jogainak az apporra vonatkozó 1996. évi megállapodásban rögzített megosztása okán, megmagyarázza, hogy miért csökkent az általuk a piacon tehető ajánlat vonzereje, tehát miért csökkent az említett tevékenység értéke.

- 43 Végül ki kell emelni, hogy azok a megállapítások, amelyek önmagukban nem minősülnek olyan, közérdeken alapuló nyomós okoknak, amelyek igazolják az egyenlő bánásmód és a hátrányos megkülönböztetés tilalma elvétől, valamint az átláthatóság kötelezettségétől való elvonatkoztatást, összegeződésük pusztán ténye okán sem ölthetnek magukra ilyen minősítést.
- 44 Mindezen megfontolások alapján a második kérdésre adandó válasz az, hogy az EUMSZ 49. cikket és az EUMSZ 56. cikket akként kell értelmezni, hogy:
- az a szándék, hogy ne sérüljenek bizonyos olyan jogok, amelyeket egy korábbi megállapodásban közjogi jogalanyok ruháztak át valamely gazdasági szereplőre a tulajdonukban álló kábelhálózatok használatát illetően, nem igazolhatja, hogy e megállapodásnak az uniós joggal ellentétes kiterjesztést adjanak egy szolgáltatási koncesszió vagy egy egyértelmű határokon átnyúló érdekét képviselő tevékenység gyakorlása kizárólagos jogának közvetlen odaítélése formájában, még akkor sem, ha annak célja az érintett felek közötti, az akaratuktól teljesen független okok miatt az őket kötő megállapodás hatályát illetően létrejött jogvita lezárása;
 - olyan gazdasági jellegű indokok, mint a valamely gazdasági tevékenység értékcsökkenésének elkerülésére irányuló szándék, nem minősülnek olyan, közérdeken alapuló nyomós okoknak, amelyek alkalmasak az e tevékenységre vonatkozó szolgáltatási koncesszió, illetve az említett tevékenység gyakorlása kizárólagos és egyértelmű határokon átnyúló érdekét képviselő joga közvetlen odaítélésének igazolására, az egyenlőségnek és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának az említett cikkekben rögzített elveitől eltérve.

A harmadik kérdésről

- 45 A második kérdésre adott válaszra tekintettel nem szükséges válaszolni a harmadik kérdésére.

A költségekről

- 46 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **Az EUMSZ 49. cikket és az EUMSZ 56. cikket úgy kell értelmezni, hogy valamely tagállam gazdasági szereplője e tagállam bírósága előtt hivatkozhat az e cikkekből eredő átláthatósági kötelezettségnek egy olyan megállapodás megkötése esetén való megszegésére, amelyben az említett tagállam egy vagy több közjogi jogalánya ellenérték fejében ugyanezen tagállam egy**

gazdasági szereplőjének ítelt oda egy egyértelmű határokon átnyúló érdekű szolgáltatási koncessziót, illetve valamely gazdasági szereplőre ruházta át egy ilyen érdekű gazdasági tevékenység gyakorlásának kizárólagos jogát.

2) Az EUMSZ 49. cikket és az EUMSZ 56. cikket akként kell értelmezni, hogy:

- az a szándék, hogy ne sérüljenek bizonyos olyan jogok, amelyeket egy korábbi megállapodásban közjogi jogalanyok ruháztak át valamely gazdasági szereplőre a tulajdonukban álló kábelhálózatok használatát illetően, nem igazolhatja, hogy e megállapodásnak az uniós joggal ellentétes kiterjesztést adjanak egy szolgáltatási koncesszió vagy egy egyértelmű határokon átnyúló érdeket képviselő tevékenység gyakorlása kizárólagos jogának közvetlen odaítélése formájában, még akkor sem, ha annak célja az érintett felek közötti, az akaratuktól teljesen független okok miatt az őket kötő megállapodás hatályát illetően létrejött jogvita lezárása;
- olyan gazdasági jellegű indokok, mint a valamely gazdasági tevékenység értékcsökkenésének elkerülésére irányuló szándék, nem minősülnek olyan, közérdeken alapuló nyomós okoknak, amelyek alkalmasak az e tevékenységre vonatkozó szolgáltatási koncesszió, illetve az említett tevékenység gyakorlása kizárólagos és egyértelmű határokon átnyúló érdeket képviselő joga közvetlen odaítélésének igazolására, az egyenlőségnek és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának az említett cikkeken rögzített elveitől eltérve.

Aláírások